

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1162/21-E

Název	Základní škola, Hrochův Týnec, okres Chrudim
Sídlo	Nádražní 253, 538 62 Hrochův Týnec
E-mail	zsht@centrum.cz
IČ	71002782
Identifikátor	600090451
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jiřina Macháčková
Zřizovatel	město Hrochův Týnec
Místo inspekční činnosti	Nádražní 253, 538 62 Hrochův Týnec
Termín inspekční činnosti	25. 10. a 1., 2. a 4. 11. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola, Hrochův Týnec, okres Chrudim (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny, školního klubu a školní jídelny. K termínu inspekční činnosti se vzdělávalo ve 14 třídách základní školy 262 žáků, dva žáci se vzdělávají v zahraničí.

Speciální vzdělávací potřeby byly diagnostikovány školními poradenskými zařízeními přibližně u 43 žáků. Do dvou oddělení školní družiny bylo aktuálně přihlášeno 65 žáků 1. až 3. ročníku (kapacita 68). Školní klub se stanovenou kapacitou 69 žáků je aktuálně naplněn pouze 25 žáky včetně žáků 4. ročníku a starších. V obou typech zařízení je zájmové vzdělávání poskytováno za úplat. Stravování žáků a zaměstnanců je zajišťováno ve vlastní školní jídelně, v době konání inspekce zajišťoval stravování z důvodu dokončování rekonstrukce jídelny a kuchyně soukromý subjekt.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy díky svému dlouholetému působení ve funkci získala bohaté zkušenosti se způsobem řízení vzdělávacího procesu, dokáže vést školu v souladu s potřebami žáků i pedagogů podle nastavených pravidel. Od poslední inspekční činnosti škola vykazuje trvalejší pozitivní trendy, které jsou v rámci koncepce rozvoje ředitelkou školy plánovány i vyhodnocovány. Ve strategiích rozvoje školy jsou pojmenovány oblasti, ve kterých se chce škola zlepšovat. Zaměřuje se nejen na vztahy v kolektivech žáků, ale také na profesní podporu učitelům včetně začínajících. Ke zmapování tendencí využívá kromě vlastních také externí hodnotící nástroje.

Na řízení školy se díky účelně nastavenému delegování pravomocí podílí i ostatní členové širšího vedení. Od školního roku 2021/2022 došlo ke změně na pozici zástupkyně ředitelky, přínosem je její vzdělání speciální pedagožky. Tým školního poradenského pracoviště (výchovná poradkyně, speciální pedagožka, metodik prevence) poskytuje komplexní služby v oblasti výchovného poradenství a prevence rizikového chování žákům, zákonným zástupcům i pedagogům. Kontrolní mechanismy jsou v rámci školy nastaveny dobře, jsou funkční. Škola se zaměřuje nejen na řešení aktuálně vzniklých situací nebo problémů, ale také na systematické plánování, které umožňuje předcházení rizikům nebo vyhodnocování účinnosti vzhledem k nastaveným cílům. Povinná dokumentace školní družiny a školního klubu je vedena, během inspekční činnosti byla upravena a doplněna tak, aby byla v souladu s platným právním předpisem.

Pedagogická rada řeší záležitosti podstatné pro realizaci vzdělávání, k dílčím úkolům včetně jejich vyhodnocování se vyjadřují rovněž metodické orgány školy. Pravidla k organizování činnosti školy jsou nastavena, umožňují řídit průběh vzdělávání. Školní vzdělávací programy nabízí širokou vzdělávací nabídku volitelných nebo nepovinných předmětů zaměřených na ekologii, ekonomiku, komunikaci nebo digitální techniku.

Pedagogický sbor tvoří z velké části odborně kvalifikovaní učitelé. Jejich oborová způsobilost má zpravidla příznivý vliv na průběh a výsledky vzdělávání žáků. Několik pedagogů splňuje výjimky pro uznání odborné kvalifikace, nebyly zaznamenány negativní dopady tohoto stavu do průběhu vzdělávání. V pozici vychovatelky školního klubu působila pedagogická pracovnice bez odborné kvalifikace, dříve zastávající roli asistentky pedagoga. Začínající pedagogy nebo učitele s kratší pedagogickou praxí podporují v jejich profesním růstu kromě vedení školy i tzv. zavádějící učitelé. Zpětnou vazbu o kvalitě výuky získávají pedagogové pravidelně. Hospitační činnost vedení školy je funkční. Obsahuje doporučení pro zlepšení a tím je přínosná pro rozvoj pedagogických dovedností nejen začínajících učitelů. Přínosem je také vzájemná hospitační činnost pedagogů.

Prostorové, materiální i finanční podmínky umožňují realizaci vzdělávání podle platných školních vzdělávacích programů. Prostory školy jsou upravené a podnětné, od minulé inspekční činnosti škola realizovala celkovou rekonstrukci současné budovy A, budova B je starší, ale funkční.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávací proces je v základní škole realizován na základě Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „Vzdělanost je schopnost rozumět jiným“, který je doplňován prvky tzv. Daltonského plánu, rozvíjejícího u žáků odpovědnost, samostatnost a vzájemnou spolupráci. Ve vyučovacích hodinách na prvním i druhém stupni základní školy byla zaznamenána zpravidla vstřícná a komunikativní pracovní atmosféra. Učitelé volili ve většině případů vhodné metody a formy práce, které umožňovaly žákům aktivně se zapojovat do procesu výuky. Do průběhu vyučovacích hodin se příznivě promítá i dobře promyšlená příprava učitelů zaměřená nejen na obsah učiva, ale často také na volbu vzdělávacích strategií. To jim umožňovalo ve většině sledovaných hodin ověřovat účelnost zvolených metod a forem práce. Učitelé podporovali vhodnými pedagogickými postupy rozvoj komunikativní kompetence žáků. Funkční bylo využívání mezipředmětových souvislostí, propojenost s reálnými situacemi běžného života, názornost výuky z hlediska vizuální podpory na prvním i druhém stupni podporovalo využívání pomůcek, doplňujících materiálů a didaktické techniky. Někteří vyučující dokázali poskytnout žákům zpětnou vazbu využitelnou k jejich dalšímu učení, někdy zpětnou vazbu dávali učitelům i sami žáci. Vyučování doplňují mnohé mimoškolní akce (kulturní představení, exkurze, výlety atd.), jež žákům představují probíraná témata v kontextu reálného světa.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami i žákům s odlišným mateřským jazykem vyučující poskytovali v případě potřeby při výuce individuální pomoc, činnost asistentek pedagoga se žáky byla převážně pomocná. Pro výuku žáků se sluchovým postižením je přínosem častá snaha učitelů o účelnou vizualizaci probíraného učiva, která pomáhá těmto žákům nejen dobře porozumět zadání úloh, ale také snižuje jejich možnou unavitelnost. V případě podpory těchto žáků asistentkami pedagoga je vhodné využívat častěji jejich pomoc i ostatním žákům. To podpoří nejen začlenění sluchově postižených žáků do kolektivu spolužáků, ale i jejich samostatnost při práci. Příležitostí ke zlepšení podmínek vzdělávání je zaměření se na kvalitní akustiku v učebnách. Ve větších prostorách umožní lepší poslech nebo odezírání žáků částečné odhlučnění prostřednictvím např. koberce, případně polštářů na sezení.

Sledované hodiny na prvním stupni byly promyšlené, pestré, s množstvím různých aktivit, které motivovaly žáky k další práci. Učitelky nejčastěji volily frontální činnost kombinovanou se samostatnou prací žáků i s aktivitami ve skupinách či dvojicích, jež podporovaly žakovskou spolupráci. Zařazení prvků činnostního učení umožnilo žákům aktivně se zapojit. Učitelky výsledky práce žáků průběžně hodnotily krátkými, rychlými výroky, méně se objevovala účinná zpětná vazba využitelná při dalším učení. Většina vyučovacích hodin měla vhodně strukturovaný závěr se shrnutím a zhodnocením. Zaznamenány byly i prvky sebehodnocení. Sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků bylo často velmi smysluplné a podporovalo cílený rozvoj komunikačních a dalších osobnostních kompetencí žáků. Ve dvou třídách byli žáci velmi dobře vedeni k hlubší sebereflexi své vlastní činnosti. Diferenciace byla uplatněna více směrem k nadaným žákům.

Ve vyučovacích hodinách na druhém stupni převažovala frontální forma výuky, jednalo se zpravidla o řízené rozhovory učitele se žáky, které žáci často využívali k otevřeným diskusím k tématům výuky. Vzdělávací cíl vyučovacích hodin byl zaměřený nejen na téma a nezbytné učivo, ale někdy také na způsob získání dovedností nebo znalostí žáků. To účelně podporovaly nejen občas využívané párové nebo skupinové aktivity žáků v hodinách, ale také snaha učitelů vhodně zařazovat praktické činnosti žáků do průběhu jednotlivých hodin. Zpravidla účelně byla zařazována i samostatná práce žáků, častěji ve vyšších ročnících u starších žáků. Na začátku hodin byly ověřovány vstupní znalosti žáků, přičemž

byli zapojeni téměř všichni žáci. Zpětnou vazbu poskytovali učitelé sami. Tempo výuky bylo přiměřené, procvičování a upevňování získaných vědomostí věnovali učitelé dostatek času. Ve většině vyučovacích hodin učitelé uměli žáky dobře motivovat ke vzdělávání. Předkládali žákům učivo většinou jednotně, spíše s ojedinělým využitím diferenciací vzhledem k zájmu žáků o dané téma nebo ke stupni jejich pokroku. Výraznější byla podpora žáků s výukovými obtížemi nebo pomalejším tempem práce, ale např. náročnější úlohy pro žáky schopnější nebo nadané zaznamenány nebyly. Sebehodnocení žáků bylo zaznamenáno v menší míře, až na výjimky spíše formálně. Vzájemné hodnocení žáků bylo ojedinělé a spíše spontánní. V závěru hodin spíše převládala rekapitulace obsahu probíraného učiva a bez hlubší fixace vědomostí a dovedností žáků vzhledem k cíli výuky a jejímu účelnému vyhodnocování učitelem. Některé hodiny nebyly uzavřeny vůbec.

Průběh zájmového vzdělávání navazuje na cíle základního vzdělávání. Zpravidla účelně podporuje např. pohybové aktivity žáků. Příznivé počasí je využíváno k pobytu venku a odpočinkovému a sportovnímu vyžití na školní zahradě, vybavené hracími prvky. V rámci své činnosti se školní družina i školní klub zaměřují nejen na aktivní odpočinek žáků, ale také na podporu prosociálních vztahů mezi žáky. Činnost školního klubu byla v době inspekce z důvodu probíhající rekonstrukce školní jídelny přemístěna do prostorově malé hudebny, žáci se věnovali podle vlastního uvážení spontánním relaxačním činnostem.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola průběžně sleduje a vyhodnocuje celkovou úspěšnost žáků při vzdělávání. K ověřování úrovně žákovských vědomostí a dovedností využívají učitelé spolu s pedagogickým pozorováním obvyklé nástroje, jako jsou například písemné prověřování a ústní zkoušení. Vyjma klasifikace si informace o individuálním rozvoji žáků pedagogové zaznamenávají v menší míře, na prvním stupni s žáky zakládají portfolia. Sledování učebního pokroku systematicky nastavené není, k individualizaci vzdělávání a konkretizaci opatření zatím slouží v menší míře. Po návratu k prezenční výuce škola věnovala pozornost podpoře sociálních kontaktů a vzájemné komunikaci mezi žáky a učiteli i mezi žáky navzájem. Distanční výuka měla vliv i na způsoby hodnocení žáků, ve větší míře učitelé využívali prvky formativního hodnocení. V průběžných hodnoceních žáků se více projevovala motivační složka hodnocení, chyby byly častěji vysvětlovány a v menší míře hodnoceny horším klasifikačním stupněm.

V rámci celkového hodnocení žáků na vysvědčení je úroveň obdobná jako při minulé inspekční činnosti a odpovídá výsledkům externího testování z minulých let. Na konci školního roku 2020/2021 na prvním stupni prospělo s vyznamenáním 75 % žáků, většina nejmladších žáků tak měla možnost zažít pocit úspěchu, což bylo významnou motivací pro jejich další školní práci. Na druhém stupni byl výsledek též příznivý, žáků prospívajících s vyznamenáním byla více než třetina z jejich počtu. Přibližně 11% zlepšení uvedených podílů oproti červnu 2014 však bylo ovlivněno doporučením MŠMT k pozitivnímu hodnocení po dlouhém období distanční výuky. Snížil se i počet neprospívajících. Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami bylo zejména na prvním stupni ve většině případů přizpůsobeno jejich reálným schopnostem. Ve vyšší míře žáci pokračují po absolvování základní školy v učebních oborech zakončených závěrečnou zkouškou, čemuž odpovídá i praktické zaměření výuky některých předmětů nebo vhodně volená nabídka zájmových aktivit pro využití volného času žáků.

Systém práce s žáky ohroženými školním neúspěchem je funkční, čtvrtina všech žáků se účastní v rámci projektu MŠMT doučování. Pomoc žákům je založena

na využívání možnosti přezkoušení, na možnosti napsat si domácí úkol ve školním klubu a také na spolupráci s externími organizacemi pomáhajícími sociálně znevýhodněným rodinám.

Podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je účelně koordinována speciální pedagožkou (zástupkyní ředitelky), která mimo jiné úzce spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, uskutečňuje přímou speciálně pedagogickou činnost s žáky se stanoveným vyšším stupněm podpory, poskytuje metodickou pomoc vyučujícím při naplňování podpůrných opatření a vyhodnocování jejich efektivity. Její činnost je přínosem pro školu poskytované vzdělávání, velmi dobře přispívá k jeho kvalitě. Plánováním preventivních aktivit pro žáky se věnuje školní metodička prevence. Minimální preventivní program, který odpovídá potřebám školy, obsahuje strategii předcházení šikaně, kyberšikaně, užívání návykových látek a dalším projevům rizikového chování. Škola cíleně pracuje se vztahy ve třídě a ve škole například prostřednictvím realizace projektových dnů či v rámci výuky některých předmětů. Velmi dobrou účinnost preventivních aktivit školy ukazují pozitivní bilance hodnocení chování (snížený stupeň u 1 % žáků).

Z dlouhodobého hlediska škola podporuje nadání svých žáků zejména v soutěžích, olympiádách nebo projektech zaměřených na získání dovedností a klíčových kompetencí. Šíře těchto aktivit podstatných pro rozvoj dovedností žáků byla v posledních dvou školních rocích omezena epidemiologickými opatřeními souvisejícími s epidemií Covid-19, některé plánované aktivity byly redukovány nebo rušeny. Škola podporuje zdravý životní styl a vede žáky k všestranným pohybovým aktivitám a k co nejčastějšímu zařazování pohybových aktivit do jejich osobního režimu.

Závěry

Vývoj školy

- Od minulé inspekce došlo k výraznějšímu investování finančních prostředků ke zlepšení prostorových a materiálních podmínek školy.

Silné stránky

- Plánování a vyhodnocování pedagogického rozvoje v souladu s podmínkami školy,
- účelné delegování pravomocí v rámci vedení školy spojené s funkčním nastavením kontrolního systému,
- účelné plánování, realizace a vyhodnocování hospitační činnosti vedení školy i vzájemných hospitací pedagogů,
- příjemná pracovní atmosféra podporující otevřenou komunikaci účastníků vzdělávání.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Málo využívaná účelná diferenciací výuky pro žáky s vyšším pracovním tempem nebo nadané žáky na druhém stupni základní školy,
- nižší míra ověřování splnění vzdělávacího cíle výuky prostřednictvím sebehodnocení nebo vrstevnického hodnocení na druhém stupni základní školy,
- méně časté zařazování závěrů hodin na druhém stupni základní školy k upevnování získaných znalostí, dovedností nebo postojů žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zaměřit hospitační činnost vedení školy na zařazování prvků diferencované výuky, a to zejména při podpoře nadaných žáků na druhém stupni základní školy,
- nastavit strategií pro účelnější práci se vzdělávacím cílem vyučovacích hodin,
- více využívat sebehodnocení nebo vrstevnické hodnocení žáků v závěru hodin pro ověřování naplnění pedagogického cíle na druhém stupni.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 22. 10. 2021
2. Koncepce dalšího rozvoje školy pro období roků 2019 až 2022
3. Školní řád platný od 1. 9. 2021
4. Vnitřní řád školní družiny s účinností od 1. 9. 2018
5. Vnitřní řád školního klubu s účinností od 1. 9. 2014
6. Školní vzdělávací programy platné ve školním roce 2021/2022
7. Záписы z jednání pedagogické rady za školní roky 2020/2021 a 2021/2022
8. Rozvrhy hodin učitelů a tříd ve školním roce 2021/2022
9. Školní matrika a dokumentace žáků pro školní roky 2020/2021 a 2021/2022 (výběr)
10. Třídni knihy pro školní roky 2020/2021 a 2021/2022 (výběr)
11. Přehledy výchovně vzdělávací práce školní družiny a školního klubu 2020/2021 a 2021/2022 (výběr)
12. Personální dokumentace k odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků (výběr)
13. Doklady z oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví (výběr)
14. Dokumentace výchovného poradenství a preventivních programů pro školní rok 2021/2022
15. Výroční zpráva o činnosti školy za školní roky 2019/2020 a 2020/2021
16. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti ve školním roce 2021/2022 (výběr)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Martin Valášek v. r.

PhDr. Martina Černá, školní inspektorka

PhDr. Martina Černá v. r.

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka

Mgr. Mirka Machková v. r.

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

Bc. Eva Nováková v. r.

Mgr. Eva Škodová, školní inspektorka

Mgr. Eva Škodová v. r.

Mgr. Jitka Palcová, odbornice na vzdělávání žáků
se speciálními vzdělávacími potřebami

Mgr. Jitka Palcová v. r.

Mgr. Ivana Zouliková, odbornice na vzdělávání žáků
se sluchovým postižením

Mgr. Ivana Zouliková v. r.

V Pardubicích dne 4. 12. 2021

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí protokolu o kontrole

Mgr. Jiřina Macháčková, ředitelka školy

Mgr. Jiřina Macháčková v. r.

V Hrochově Týnci dne 10. 12. 2021